

Trafikutskottets betänkande 2024/25:TU3

Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ny lag om infrastruktur för alternativa drivmedel. Den nya lagen innebär att de bestämmelser som genomför det tidigare EU-direktivet om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen ändras så att de i stället kompletterar eller på annat sätt hänvisar till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1804 om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel. EU-förordningen upphäver det nämnda direktivet men har i huvudsak samma innehåll.

Regeringens förslag innebär att förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning får överlåtas till utländska organ. Vid riksdagens beslut i denna del av förslaget ska 10 kap. 6 § regeringsformen tillämpas. Det innebär att beslutet måste fattas med minst tre fjärdedels majoritet av de röstande, och mer än hälften av riksdagens ledamöter måste rösta för förslaget.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 31 december 2024.

Behandlade förslag

Proposition 2023/24:145 Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Propositionens huvudsakliga innehåll4

Utskottets överväganden.....5

 Regeringens lagförslag5

 Bakgrund.....5

 Propositionen5

 Utskottets ställningstagande.....7

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....8

 Propositionen8

Bilaga 2

Regeringens lagförslag9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

1. Överlåtelse av tillsynsuppgift till en enskild aktör

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om infrastruktur för alternativa drivmedel i de delar det avser 8 och 9 §§.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:145 i denna del.

2. Lagförslaget i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om infrastruktur för alternativa drivmedel i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:145 i denna del.

Stockholm den 15 oktober 2024

På trafikutskottets vägnar

Ulrika Heie

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulrika Heie (C), Thomas Morell (SD), Gunilla Svantorp (S), Maria Stockhaus (M), Mattias Ottosson (S), Jimmy Ståhl (SD), Åsa Karlsson (S), Sten Bergheden (M), Kadir Kasirga (S), Helena Gellerman (L), Carina Ödebrink (S), Ann-Sofie Lifvenhage (M), Malin Östh (V), Magnus Jacobsson (KD), Åsa Hartzell (M), Linus Lakso (MP) och Johanna Rantsi (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2023/24:145 Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel. Inga motioner har lämnats med anledning av propositionen.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att de lagbestämmelser som genomför det tidigare EU-direktivet om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen ändras så att de i stället kompletterar eller på annat sätt hänvisar till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1804 om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel. EU-förordningen upphäver det nämnda direktivet men har i huvudsak samma innehåll.

Lagförslaget innebär bl.a. att kommunerna fortsatt ska ha ansvar för att utöva tillsyn över att kraven på tankningsstationer för väte uppfylls. I övrigt regleras i lagen möjligheten att överlämna tillsynsuppgifter till en privat aktör, tillsynsmyndigheternas möjligheter att besluta om förelägganden och rätt att ta ut avgift för tillsyn och ärendehandläggning samt vad som gäller för överklaganden.

Förslaget innebär att förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning får överlätas till utländska organ. Riksdagens beslut i denna del bör därför fattas i den ordning som föreskrivs i 10 kap. 6 § andra stycket regeringsformen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 31 december 2024.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om infrastruktur för alternativa drivmedel.

Bakgrund

EU:s bestämmelser om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel

Under sommaren 2023 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) 2023/1804 om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel och om upphävande av direktiv 2014/94/EU. Syftet med EU-förordningen är att se till att det finns tillräckligt med infrastruktur för att ladda bilar, lastbilar, fartyg och luftfartyg med el eller tanka dem med alternativa bränslen, såsom vätgas. Enligt förordningen ska t.ex. laddningsstationer för personbilar och lätta lastbilar installeras var 60:e kilometer längs de viktigaste sträckorna i det trans-europeiska transportnätet (TEN-T) fr.o.m. 2025. Förordningen innehåller även mål för landströmsförsörjning för fartyg och elförsörjning för stillastående luftfartyg.

Vid sidan av mål för utbyggnaden av infrastrukturen innehåller EU-förordningen även bestämmelser som ska göra det enklare för användare att hitta och använda sig av laddnings- och tankningsstationer, t.ex. krav på information om stationernas placering och reglering av rätten att använda vissa betalningsmetoder.

EU-förordningen ersätter Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen. Direktivet upphörde att gälla när EU-förordningen började tillämpas den 13 april 2024. I stora delar har EU-förordningen samma innehåll i sak som 2014 års direktiv, exempelvis i fråga om olika mål för utbyggnad av infrastrukturen. Omfattningen av målen och kraven har dock utökats i EU-förordningen.

Direktivet är genomfört i svensk rätt genom lagen (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel och förordningen (2016:917) om krav på installationer för alternativa drivmedel.

Propositionen

Lagtekniska justeringar med anledning av EU-förordningen

I propositionen föreslår regeringen att de bestämmelser som genomför 2014 års direktiv om alternativa bränslen ska upphävas och ersättas av en ny lag om

infrastruktur för alternativa drivmedel. Den nya lagen ska innehålla bestämmelser med motsvarande innehåll som den tidigare lagen men komplettera den nya EU-förordningen i istället för 2014 års direktiv om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen.

Regeringen framhåller att EU-förordningen i sak i stora delar innehåller samma typer av regleringar som finns i det tidigare direktivet. I många fall är skillnaderna små, och i vissa fall finns inga skillnader alls, t.ex. när det gäller de bindande tekniska specifikationerna för laddnings- och tankningsstationer. Utgångspunkten för regeringen är därför att de nödvändiga kompletterande regleringarna i den föreslagna lagen i huvudsak ska ha oförändrat innehåll i förhållande till dagens reglering som genomför direktivet.

Regeringen påminner i sammanhanget om att EU-förordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna, vilket innebär att den varken får eller ska transformeras till nationell rätt.

Riksdagen ska besluta i särskild ordning när det gäller reglering om överlåtelse av tillsynsuppgift till en enskild aktör

Enligt den gällande lag som genomför 2014 års direktiv kan tillsynsuppgifter i vissa fall överlåtas till en enskild aktör. Regeringen föreslår att denna reglering ska ingå även i den nya lagen om infrastruktur för alternativa drivmedel. Vidare framhåller regeringen att dessa tillsynsuppgifter avser system för landströmsförsörjning som är fast monterade på fartyg eller medföljer fartyg. De juridiska personer som kan vara aktuella är ofta s.k. erkända organisationer inom sjöfarten, vilka kan vara såväl svenska som utländska aktörer.

Enligt regeringsformen (10 kap. 8 §) kan en förvaltningsuppgift överlåtas till bl.a. en utländsk inrättning genom beslut av riksdagen. Eftersom uppgiften innefattar myndighetsutövning menar regeringen att riksdagen ska fatta beslut enligt den ordning som anges i regeringsformen (10 kap. 6 § andra stycket). För att riksdagen ska godkänna dessa bestämmelser krävs således att minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter röstar för det.

Ikraftträdande

EU-förordningen tillämpas fr.o.m. den 13 april 2024. Regeringen föreslår därför att lagändringarna ska träda i kraft så fort som möjligt, vilket regeringen bedömer är den 31 december 2024.

Lagen om krav på installationer för alternativa drivmedel genomför det nu upphävda direktivet. Den lagen upphör att gälla i samband med att den föreslagna lagen träder i kraft

Konsekvenser

Regeringen menar att förslaget i propositionen inte har några konsekvenser. Lagförslaget innebär inte några nya uppgifter eller åligganden för någon aktör

jämfört med i dag, medan de materiella konsekvenserna uppstår direkt av EU-förordningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tagit del av regeringens lagförslag och har inget att invända mot det. Förslaget innebär att de bestämmelser som genomför det nu upphävda direktivet om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen från 2014 upphävs och ersätts av en ny lag som kompletterar EU-förordningen om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel.

Utskottet konstaterar att riksdagens beslut när det gäller förslagets del om överlåtelse av tillsynsuppgift till en enskild aktör (förslagspunkt 1) ska fattas enligt den ordning som anges i 10 kap. 6 § andra stycket regeringsformen. Det innebär att beslutet måste fattas med minst tre fjärdedels majoritet av de röstande, och mer än hälften av riksdagens ledamöter måste rösta för förslaget. Med anledning av denna del av förslaget noterar utskottet dels att de tillsynsuppgifter som får överlåtas enligt de föreslagna paragraferna avser tillsyn i fråga om system för landströmsförsörjning som är fast monterade på eller medföljer fartyg, dels att regeringen inte avser att göra någon ändring i sak jämfört med motsvarande reglering som finns i den nu gällande lagstiftningen.

Utskottet konstaterar vidare att regeringens lagförslag som sådant inte har några direkta konsekvenser eller medför nya uppgifter eller åligganden för någon aktör jämfört med i dag. Det har därtill inte väckts någon följdmotion med anledning av regeringens proposition. Utskottet föreslår således att riksdagen bifaller regeringens lagförslag i sin helhet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2023/24:145 Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om infrastruktur för alternativa drivmedel.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om infrastruktur för alternativa drivmedel

Härigenom föreskrivs följande.

Lagen kompletterar en EU-förordning

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1804 av den 13 september 2023 om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel och om upphävande av direktiv 2014/94/EU, i denna lag kallad EU-förordningen.

Ord och uttryck i lagen har samma betydelse som i EU-förordningen.

Prisinformation

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att på en tankningsstation tillhandahålla information om priser för alternativa drivmedel.

3 § Följande information ska anses vara väsentlig vid tillämpningen av 10 § tredje stycket marknadsföringslagen (2008:486):

1. priser för laddning eller tankning som krävs enligt artiklarna 5.3–5.5 och 7.2–7.4 i EU-förordningen, och

2. priser för drivmedel som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 §.

Bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen om marknadsföringsavgift ska inte tillämpas vid utebliven information.

Tillsynsmyndigheter

4 § Om inte annat följer av denna lag, utövar den eller de myndigheter som regeringen bestämmer tillsyn över att EU-förordningen följs.

5 § Den kommun som utövar tillsyn över en tankningsstation enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor utövar tillsyn över att tankningspunkterna vid stationen uppfyller de tekniska specifikationerna för tankningsstationer för väte i punkt 3.1 och 3.3–3.6 i bilaga II till EU-förordningen.

Kommunens uppgifter ska fullgöras av den nämnd som utövar tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.

6 § Om en kommun har ingått avtal med en annan kommun enligt 26 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor om att de uppgifter som kommunen har enligt den lagen helt eller delvis ska utövas av den andra kommunen, får tillsynen enligt 5 § utövas av den andra kommunen.

Avtal med ackrediterade organ om bistånd vid tillsyn

7 § En kommun får ingå avtal med ett organ för bedömning av överensstämmelse om att organet ska bistå kommunen i de uppgifter som kommunen har enligt 5 eller 6 §. Ett sådant organ ska vara ackrediterat enligt

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och enligt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll.

Avtalet får inte omfatta uppgifter som innefattar myndighetsutövning.

Överlåtelse av tillsynsuppgift till en enskild aktör

8 § Den myndighet som utövar tillsyn i fråga om de delar av system för landströmsförsörjning som är fast monterade på fartyg eller medföljer fartyg får i enskilda fall överlåta den tillsynsuppgiften till en svensk fysisk eller juridisk person. En sådan överlåtelse får också ske till en utländsk juridisk person.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka krav en fysisk eller juridisk person som ska utföra den tillsyn som avses i 8 § ska uppfylla.

Förelägganden

10 § En myndighet som utövar tillsyn får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen och för att de som omfattas av tillsynen ska fullgöra sina skyldigheter enligt EU-förordningen.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Avgifter

11 § Den myndighet som utövar tillsyn får ta ut avgift för tillsynen och för ärendehandläggning som rör tillsynen.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana avgifter som avses i 11 §.

13 § En kommun får meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn som kommunen utövar.

Överklagande

14 § Följande beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut om föreläggande enligt 10 §,
2. beslut om att ta ut avgift enligt 11 §, och
3. beslut om att inte utfärda en identifieringskod som avses i artikel 20.1 i EU-förordningen.

Andra beslut enligt denna lag eller enligt EU-förordningen får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 31 december 2024.
 2. Genom lagen upphävs lagen (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel.